

ЕЎРАПЕЙСКІЯ ДНІ СПАДЧЫНЫ Ў БЕЛАРУСІ

EUROPEAN HERITAGE DAYS IN BELARUS

Буклет выдадзены пры падтрымцы
Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь

The brochure was published with the support
of the Ministry of Culture of the Republic of Belarus

«Аднаўленне і вяртанне да жыцця нацыянальных культурных каштоўнасцей — шлях да самапазнання і спасціжэння духоўнасці. Выдатна, што ў такой справе мы знаходзім поўную падтрымку з боку царквы. Кожная канфесія на Беларусі ўносіць у працэс захавання культурных каштоўнасцей свой неацэнны ўклад. У час святкавання Дзён Еўрапейскай спадчыны мы хацелі б звярнуць увагу менавіта на сталыя і разнастайныя ўзаемаадносіны дзяржавы з рэлігійнымі арганізацыямі рэспублікі.

Я глыбока перакананы, што з кожным годам супрацоўніцтва царквы і дзяржавы па захаванню беларускай спадчыны будзе толькі ўмацоўвацца, а разам з ім узрастаць і перадавацца ад пакалення да пакалення пачуццё павагі да нашай краіны і да яе мінулага».

«The national cultural values restoration and bringing them back to life is the way to self-knowledge and spiritual comprehension. And it is superb that here, we find full support on the side of the church. Each Belarusian confession is making invaluable contribution into the cultural property preservation. During the European Heritage Days we would like to draw attention to this area of constant and varied relations between the government and religious organizations in Belarus.

I am deeply convinced that in the years to come the church and government collaboration aiming at preservation of our heritage will only be strengthening, and the feeling of respect for our country and its past will be growing and transmitted from generation to generation».

A stylized handwritten signature in black ink.

Міністр культуры
Рэспублікі Беларусь
П. П. Латушка

Minister of Culture
of the Republic of Belarus
Mr. P. Latushka

Штогод пашыраецца геаграфія святкавання Дзён Еўрапейскай спадчыны. За апошнія 25 гадоў да Культурнай канвенцыі Савета Еўропы далучылася 50 еўрапейскіх дзяржаў. Такім чынам, колькасць краін, якія ўсведамляюць важнасць падтрымкі і распаўсюджвання ведаў аб сваёй гісторыі і культуры няўхільна расце!

Па даўняй традыцыі краіна сама выбірае ключавую тэму і комплекс мерапрыемстваў, прысвечаных вераснёвым святкаванням. Такі выбар адлюстроўвае прыярытэтныя напямкі культурнай палітыкі, а таксама дэманструе, якія аб'екты спадчыны былі захаваны найлепшым чынам, ці наадварот, маюць патрэбу ў ахове і адраджэнні. Правядзенне Дзён Еўрапейскай спадчыны ў роўнай ступені важна як для грамадзян кожнай асобнай дзяржавы, так і для ўсёй еўрапейскай супольнасці, бо дазваляе глыбей пазнаёміцца з традыцыямі і звычаямі свайго народа і агульнымі ідэямі еўрапейскай культуры.

У 2011 г. у рамках Дзён Еўрапейскай спадчыны Беларусь абрала тэму «Культурная спадчына і рэлігія». На працягу стагоддзяў рэлігія адыгрывала вялікую ролю ў станаўленні беларускай культуры і фарміраванні беларускай нацыянальнай ідэнтычнасці. Нельга недаацэньваць і ўплыў, які сакральнае мастацтва аказала на крышталізацыю і ўдасканаленне маральных і этычных норм, каштоўнасцей і эстэтычных ідэалаў нацыі. Сёння, пасля доўгага перыяду забыцця, рэлігія

і вера зноў паўнапраўна ўвайшлі ў нашу жыццё.

Беларусь здаўна адрознівалася багаццем і разнастайнасцю культурных і рэлігійных традыцый. Знаходзячыся на скрыжаванні Усходу і Захаду, яна не толькі ўвабрала ў сябе рысы візантыйскага і раманскага мастацкіх стылей і светапоглядаў, але і захавала арыгінальнасць і самабытнасць мясцовых традыцый, што прадвызначаюць унікальнасць сучаснай беларускай культуры. Каранёвыя, этнічныя культурныя формы фарміраваліся і перадаваліся з пакалення ў пакаленне на нашай зямлі і дзякуючы міжкультурнай камунікацыі, знешнім кантактам, набылі тую форму, у якой сёння ўвасабляецца беларуская культура. У роўнай ступені такі творчы сінтэз знайшоў адлюстраванне ў дойлідстве, выяўленчым мастацтве, кніжнай графіцы, літаратуры і інш.

На працягу стагоддзяў на тэрыторыі Беларусі мірна суіснавалі розныя народы і рэлігіі. Ніколі на нашай зямлі не было ні рэлігійных, ні міжкультурных войн ці канфліктаў. На плошчах беларускіх гарадоў і мястэчак сёння можна ўбачыць побач храмы шматлікіх канфесій: праваслаўнай, каталіцкай, яўрэйскай, мусульманскай і інш. Сучасная Беларусь не здрадзіла даўнім традыцыям і імкнецца да ўмацавання міжканфесійнай згоды, ствараючы спрыяльныя ўмовы для адкрытага дыялогу паміж разнастайнымі рэлігійнымі арганізацыямі і дзяржавай.

Беларуская зямля з глыбокай даўніны да XXI ст. захавала

І гэта жыццё і тое —
Дарога да Бога,
Па ёй ісціме душа пехатою.

Рыгор Барадулін

багата маляўнічых гістарычна значных узораў дойлідства. Частка з іх — велічныя храмы, якія стагоддзі назад і зараз выконваюць місію цэнтраў-распаўсюджвальнікаў хрысціянства, з'яўляюцца каштоўнымі скарбамі беларускай культуры. Гэтыя храмы ўвабралі ў сябе не толькі ідэі, закладзеныя іх стваральнікамі, але і дасягненні больш позніх эпох і сталі сімваламі часу. Разам з тым яны ўвасабляюць духоўны патэнцыял беларускага народа, яго талерантнасць, багацце культурнай разнастайнасці і культурную самабытнасць.

Дадзенае выданне прысвечана тром з вялікай колькасці помнікаў сакральнага дойлідства, якія захаваліся на тэрыторыі краіны: Спаса-Еўфрасіньеўскаму манастыру ў Полацку, Жыровіцкаму Свята-Успенскаму манастыру і касцёлу Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі ў Будславе, што былі ўнесены ў Дзяржаўны спіс гісторыкакультурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Гэта толькі пацвярджае іх выключнасць і духоўную важнасць для беларускай культуры. Помнікі адрозніваюцца сваёй непаўторнай архітэктурай, вытанчанымі наскеннымі роспісамі — фрэскамі і дзівоснымі па прыгажосці і каштоўнасці абразамі і алтарамі. Іх аб'ядноўвае не толькі гістарычная і мастацкая значнасць, але і тое, што ўсе яны сёння, як і раней, трымаюць адчыненымі свае дзверы для тысяч вернікаў з розных куткоў беларускай зямлі і замежжа, якія прыходзяць пакланіцца святыням.

Each year sees the increase in the number of countries celebrating the European Heritage Days. Over the past 25 years, 50 European states have joined the Cultural Convention of the Council of Europe, which means that the number of countries, recognizing the importance of support and raising awareness about their countries' history and culture is growing.

According to the long-standing tradition, each participating country chooses a key theme and a set of events devoted to September celebrations. The key theme chosen mainly reflects the developmental priorities of a country's cultural policy and shows its best preserved heritage or, on the contrary; the heritage in need of protection and restoration. The European Heritage Days celebration is equally important both for the citizens of each state and for the whole European community, because it provides a deeper acquaintance not only with traditions and customs of its people, but also with the general ideas of the European culture.

In 2011, within the framework of the European Heritage Days, Belarus has chosen the theme «Cultural Heritage and Religion». Over the centuries, religion has played an important role in the development of the Belarusian culture and the formation of the Belarusian national identity. One can not underestimate the influence of the sacred art on the formation of moral and ethical standards, values and the nation's aesthetic ideals. Today, after a long period of oblivion, religion and faith are again rightfully becoming part of our lives.

Belarus has always had a great variety of cultural and religious traditions. Located at the crossroads of East and West, it has not only absorbed the traits of the Byzantine and Romanesque art styles and philosophies, but also kept the originality and distinctiveness of local traditions, which determine the uniqueness of the contemporary Belarusian culture. Root, ethnic cultural

forms, which have been formed and transmitted on our land from generation to generation through intercultural and external communication, have acquired the form in which today the Belarusian culture is embodied. This creative synthesis is equally reflected in the architecture, art, book graphic, literature, etc.

For many centuries, different peoples and religions have peacefully coexisted on the territory of Belarus. This land has never seen either religious turmoils, or inter-cultural conflicts or wars. This is clearly evidenced by the architecture that our towns' and villages' squares boast of. Churches of various religious confessions, Orthodox, Catholic, Jewish, Muslim and others, are situated in close vicinity to one another. Contemporary Belarus has not only kept its long-standing traditions, but it also actively seeks to preserve and strengthen interfaith peace and harmony, creating favorable conditions for an open dialogue between different religious organizations and the government.

Numerous monuments of high artistic and historical value have been preserved to this day in Belarusian land. Among these objects are famous monasteries and churches of Belarus. Being a sacred component of the Belarusian culture, today, as many centuries ago they still remain the Centre of the Christianity. The monuments have embraced not only the ideas of their creators, but also the achievements of later periods and have become symbols of time. They fully embody the spiritual potential of the Belarusian people, its tolerance, the richness and cultural diversity as well as its cultural identity.

This publication is devoted to three of the many monuments of sacred architecture, preserved on the territory of Belarus: Spasa-Ephrasinieuski monastery in Polatsk, Sviata-Uspenski (Saint-Assumption) Monastery in Zhirovichy and Zhirovichy Icon of Lord's Mather and the Catholic Church of the Assumption of Blessed Virgin

Cultural Heritage and Religion

Mary in Budslau and Budslau Icon of Lord's Mather which have been inscribed on the State List of Historical and Cultural Values of the Republic of Belarus. This fact only confirms their uniqueness and importance of the spiritual significance of the Belarusian culture. The monuments are distinguished by their unique architecture, exquisite murals — frescoes and amazing in its beauty and value icons and altars. They are united not only by their historical and artistic significance, but also the fact that all of them to this day, as always, are a place of pilgrimage for believers not only from Belarus but far beyond its borders.

Спаса-Еўфрасіньеўскі манастыр у Полацку

Spasa-Ephrasinieuski Monastery in Polatsk

Знакамітым і яркім беларускім архітэктурным скарбам мураванага дойлідства з'яўляецца комплекс Спаса-Еўфрасіньеўскага манастыра, які ўзвышаецца на правым беразе ракі Палата ў старажытным Полацку.

У XII — XIII стст. на Полаччыне ўзводзіліся храмы і манастыры не толькі лакальнага, але і агульна-рэгіянальнага значэння. У цэласці засталіся ўсяго некалькі архітэктурных помнікаў гэтага перыяду. Спаса-Еўфрасіньеўскі манастыр адзін з іх.

На працягу гісторыі свайго існавання манастыр неаднаразова перабудоўваўся, што было

The famous and striking architectural treasure of the Belarusian stone architecture is Spasa-Ephrasinieuski Monastery, towering on the right bank of the Palata River in the ancient Polatsk.

During the period between the 12th — 13th centuries cathedrals, churches and monasteries not only of local, but also of the overall regional significance were built in Polatsk. Unfortunately, only a few architectural monuments of the period have been survived to present day. One of them is Spasa-Ephrasinieuski Monastery.

Throughout its existence, the monastery was rebuilt several

звязана з яго перадачай у XVI ст. ордэну езуітаў (1580—1654, 1667—1820), потым — ордэну піяраў. У 1832 г. комплекс зноў вярнулі праваслаўнай канфесіі, а ў 1841 г. манастыр быў адноўлены.

Сёння ансамбль Спаса-Еўфрасіньеўскага жаночага манастыра ўключае шэраг збудаванняў — Спаса-Праабражэнскую і Крыжаўзвіжанскую цэрквы, цёплую царкву, манастырскі корпус і браму-званіцу.

Найбольш старажытны архітэктурны элемент манастырскага

times, which was due to its transfer to the Jesuit Order in the 16th century (1580—1654, 1667—1820), and later to Piarists Order. In 1832, the monastery ensemble was returned to Orthodox confessions, and in 1841, the convent was restored.

Today, the ensemble of the Spasa-Ephrasinieuski Monastery in Polatsk includes a complex of buildings — Spasa-Praabrazhenskaya Church and the Church of the Exaltation of the Holy Cross, a warm church, a monastery and a bell tower.

The most ancient architectural element of the monastery complex is Spasa-Ephrasinieuskaya Church or, as it is also called, Spasa-Praabrazhenskaya

комплексу — Спаса-Еўфрасіньеўская, або як яе яшчэ называюць, Спаса-Праабражэнская царква, пабудаваная за 30 тыдняў дзякуючы намаганням святой князеўны Еўфрасінні Полацкай у 1128 г. дойлідом Іаанам. Храм захаваўся да нашых дзён практычна ў сваім аўтэнтчным выглядзе — некаторыя перабудовы адбыліся ў яго верхняй частцы. Царква, якая адносіцца да крыжова-купальнага тыпу храма, — выбітны помнік усходнеславянскага дойлідства. Унікальнасць сабора ў тым, што пры яго пабудове былі задзейнічаны не толькі агульныя рысы старажытнарускага дойлідства XII ст., а таксама мастацкія асаблівасці, характэрныя толькі для Беларусі.

Разам з архітэктурнай канструкцыяй, асаблівую гісторыка-культурную каштоўнасць уяўляе ўнікальны фрэскавы жывапіс інтэр'еру царквы. Сёння можна любавання значнай колькасцю фрагментаў роспісаў XII ст., якія пакрываюць скляпенні, сцены і слупы храма. Створаныя лепшымі полацкімі майстрамі,

Church, built for thirty weeks regarding the efforts of Princess St. Ephrasinnya of Polatsk by an architect Iaan in 1128. The Church has survived to present day almost in its authentic form excluding some adjustment in its upper part. The Cathedral referring to the cross-dome type church is an outstanding monument of the East Slavic architecture. The uniqueness of the cathedral is in its construction. It involved not only general direction of the 12th century Old Russian architecture, but also unique to Belarus artistic features.

Together with the architectural design, the unique mural painting of the church interior are also of special historical and cultural value. Fortunately, a considerable number of fragments of the 12th century frescoes, decora-

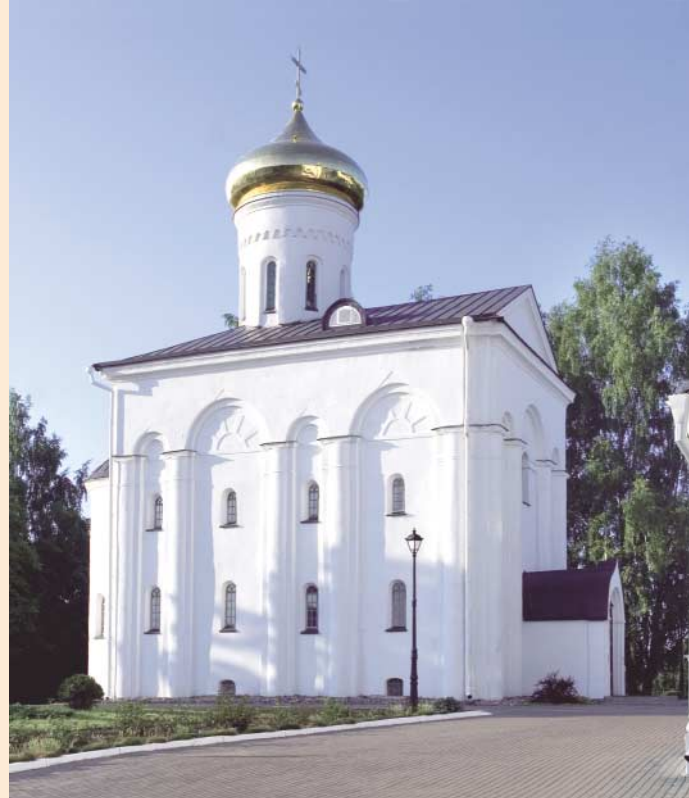
фрэскі вылучаюцца мастацкім густам, прафесіяналізмам, выверанай каляровай гамай, псіхалагізмам і індывідуальнасцю вобразаў. Што да кампазіцыйнай пабудовы, то фрэскавыя цыклы адпавядаюць дакладнай тэалагічнай іерархіі візантыйскай традыцыі.

Спаская царква ўпісала яшчэ адну памятную старонку ў кнігу гісторыі праваслаўнага мастацтва — на прастольны Крыж прападобнай Еўфрасінні Полацкай, выкананы Лазарам Богшам у 1161 г. Прыгожа аздоблены каштоўнымі камянямі, золатам і срэбрам, Крыж утрымліваў частку Жыват-

ворнага Дрэва з кропляй Крыві Збаўцы і часткі мошчаў святых. У 1941 г. Крыж бяследна знік з Магілёўскага музея, яго месцазнаходжанне невядома і сёння. У 1997 г. Крыж быў адноўлены свецкім мастаком Мікалаем Кузьмічом, а затым асвечаны ў Свята-Сімяонаўскім саборы ў г. Брэсце. Зараз Крыж знаходзіцца ў храме Праабражэння Гасподняга ў Полацкім Спаса-Еўфрасіньеўскім манастыры.

У пачатку 90-х гг. XX ст. адбылося сапраўднае аднаўленне Спаса-Еўфрасіньеўскага жаночага манастыра. Як адзначана ў афіцыйнай хроніцы Беларускай

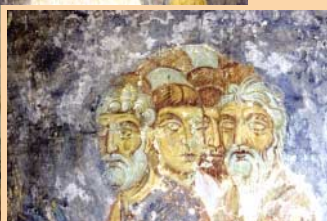
Праваслаўнай Царквы, «дзякуючы працам сяцёр і паломнікаў, клопатамі Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі Філарэта, епіскапа Полацкага і Віцебскага Дзімітрыя (Драздова) меней чым за два гады манастыр выйшаў з запустання і змяніўся, як каменная кветка».

ting the arches, walls and pillars of the temple has been preserved to this day. Created by the best masters of Polatsk, the frescoes are of high artistic level, professionalism, balanced color schemes, psychological and personality patterns. As for composite construction, the fresco cycles correspond to the exact theological hierarchy of the Byzantine tradition.

Besides the interesting architecture and highly refined frescoes Spasa-Ephrasinieuskaya Church has written another memorable chapter in the book of Orthodox art history — Altar Cross of St. Ephrasinnya of Polatsk, made by Lazar Bogsha in 1161. Amazingly decorated with precious stones, gold and silver, the Holy Cross contained particles of wood with a drop of the Christ blood and relics of saints. In 1941, the cross disappeared from the Magilieu Museum and his whereabouts have been unknown until now. In 1997, Mikalay Kuzmich, a secular artist, completed a replica of the cross. Then the Cross was consecrated in the Brest Cathedral of St. Simiayon. Now Cross is kept in the Spasa-Praabrazhenskaya Church in Polatsk monastery.

The reconstruction of the Spasa-Ephrasinieuski Monastery in Polatsk was launched in early 90s of the 20th century. As noted in the official chronicle of the Belarusian Orthodox Church, «through the work of the nurses and pilgrims, Metropolitan of Minsk and Slutsk, the Patriarchal Exarch of All Belarus Filaret, the Bishop of Polatsk and Vitebsk Dzmitry (Drazdou), less than in two years the monastery has bloomed from devastation to a beautiful stone flower».

Свята-Успенскі Жыровіцкі манастыр
і Жыровіцкі абраз Маці Божай

*Sviata-Uspenski (Saint-Assumption) Monastery
in Zhirovichy and Zhirovichy Icon of Lord's Mather*

Свята-Успенскі манастыр у вёсцы Жыровічы Слонімскага раёна Гродзенскай вобласці — шэдэўр сакральнай спадчыны Беларусі. Ён з'яўляецца архітэктурна-мастацкай каштоўнасцю і ўваходзіць у кола найбольш значных праваслаўных манастыроў. Сёння пяцьсотгадовы манастыр —

цэнтр паломніцтва праваслаўных, дзе кожны можа знайсці падтрымку ў складаных жыццёвых абставінах. Таксама ў ім знаходзіцца вышэйшая багаслоўская навучальная ўстанова Беларускай Праваслаўнай Царквы Мінская духоўная Сямінарыя імя Усяленскіх Настаўнікаў і Свяціцеляў Васілія Вялікага, Рыгора Багаслова і Іаана Златавуста.

Унікальны манастырскі комплекс уключае: Свята-Успенскі сабор (XVII ст.), Свята-Мікольскі (канец XVIII — пачатак XIX ст.) і Крыжаўзвіжанскі (XVIII ст.) храмы, Яўленскую царкву (XVII ст.). Акрамя храмаў на тэрыторыі манастыра знаходзіцца вадасвятная капліца (2004), будынак сямінарыі, жылы манастырскі корпус і гаспадарчыя пабудовы. Дамінантай у архітэктурным комплексе выступае першапачаткова барочны Свята-Успенскі сабор, які потым у XIX ст. набыў рысы класіцызму. У першую чаргу змяніўся знешні выгляд фасада: пры афармленні ўваходу былі ўзведзены класічныя дарычныя калоны, зняты вежы, зменена форма цэнтральнага купала і зніжаны дах.

Гісторыя манастыра звязана з узнікненнем Жыровіцкага абраза Маці Божай. Маленькі, памерам з далонь дзіцяці, цудатворны абраз Багародзіцы ўшаноўваецца як нерукатворны, размешчаны ў іканастасе Свята-Успенскага сабора манастыра ў адмысловым ківоце злева ад царскай брамы. Святыня ўяўляе сабой барэльефную выяву Багародзіцы з немаўлём Ісусам Хрыстом на правай руцэ на авальным кавалачку спісы.

Па мясцоваму паданню, ікона з'явілася

Свята-Успенскі (Saint-Assumption) Monastery in the village of Zhirovichi Slonim district, Grodno region is a masterpiece of the sacred heritage of Belarus. It is of high architectural and artistic value, historical significance and is one of the most important Orthodox monasteries. Today it is a center of pilgrimage for the Orthodox, where one can find support in difficult situations. Also the monastery is known for higher theological school of the Belarusian Orthodox Church of the Minsk Orthodox Seminary behalf of the Ecumenical Teachers and Hierarchs Basil the Great, Rygor Bagaslou and Iaan Zlatavust.

The unique monastery ensemble includes: St. Dormition Cathedral (17 century.) St. Nicholas (late 18 — early 19 century.) and Holy Cross (18 century) Temples, Jawlenskaya Church (17 century). In addition to temples the monastery's territory is surrounded by the a Chapel (2004), a seminary building, the residential monastic enclosure and farm buildings. The dominant element in the architectural complex is the original the Baroque Sviata-Uspenski Cathedral, which acquired the features of Classicism in the 19th century. This primarily affected the facade's appearance: classical Doric columns were erected, the tower was removed, the shape of the central dome was changed and the roof was lowered.

The history of the monastery is associated with the appearance of Zhirovichy Icon of Lord's Mather. Small, about the size of a child's hand, a miraculous Iconnot-made-by-hand, is located on the iconostasis of Zhirovichi Sviata-Uspenski Monastery Cathedral in a special icon case to the left of the king's gate. The relics is a bas-relief image

пастухам у 1470 г. на грушавым дрэўцы сярод непраходнага лесу. Пастухі аднеслі знаходку свайму гаспадару — падскарбію Вялікага княства Літоўскага Аляксандру Солтану, які заснаваў на месцы з'яўлення святыні царкву. Даведаўшыся пра цудатворны абраз, сюды з мэтай манаскага жыцця пацягнуліся людзі, і па некаторых сведчаннях ужо прыкладна ў канцы 40-х гг. XVI ст. у Жыровічах утварыўся мужчынскі манастыр. У 1520 г. у час моцнага пажару драўляная царква згарэла, а на яе месцы пабудавалі мураваны храм Успення Багародзіцы, куды змясцілі абраз.

У 1613 г. манастыр быў перададзены базыльянам, а ў пачатку XIX ст. стаў рэзідэнцыяй Брэсцкай уніяцкай епархіі, затым — цэнтрам уніяцкай Літоўскай епархіі. Паказальна, што ў часы уніі Жыровіцкая ікона шанавалася і ўніятамі, і каталікамі. Так, у першай палове XVIII ст. абраз Маці Божай у знак удзячнасці папскага капітула быў каранаваны.

Складаным для манастыра быў пачатак XX стагоддзя: у час Першай сусветнай вайны багатая бібліятэка і архівы былі разрабаваны, пабудовы прыйшлі ў заняўдбаны стан, царкоўная маёмасць была эвакуіравана ў Расію. На шчасце не ажыццявіліся да канца спробы знішчыць манастыр у перыяд Вялікай Айчыннай вайны. З канца 80-х гг. XX ст. пачалося адраджэнне манастырскага комплексу.

Кожны год 20 траўня ў манастыры адбываецца ўрачыстасць у гонар цудатворнай іконы Маці Божай: пасля Боскай Літургіі традыцыйны хросны ход з цудадзейным абразом ідзе да Яўленскай царквы для служэння святочнага малебну. У гэты дзень вернікі збіраюцца ў абіцелі, каб укленьчы з надзеяй, кожны са сваёй, перад святым абразом, прызнаным адной з найвялікшых святынь беларускай зямлі.

of the Lord's Mather nursing the infant Christ.

According to the local legend, the Icon evinced to herders on a wild pear tree in 1470. The herders took their find to the landlord, Alexander Soltan — «padskarbiy» of the Grand Duchy of Lithuania — who built a church on the spot of the Icon's occurrence. Answering the call of the miraculous Icon, people went to Zhirovichi to devote their lives to the monastic life. According to some accounts, already around late 40s of the 16 century Zhirovichi monastery was formed. In 1520, during a severe fire, the wooden church burnt down, and forty years later a descendant of A. Soltan started the construction of a new stone St. Dormition church, where the Icon was placed.

In 1613, the monastery was transferred to the Basilians. In early 19 century, the monastery became the residence of the Brest Uniate Diocese and later the center of the Uniate Diocese of Lithuania. It is significant that at the time of the union the Icon was

venerated both by Uniates and Catholics. In the first half of the 18th century, in recognition of the Chapter, Icon of Lord's Mather was crowned.

Early 20th century appeared to be difficult years for the monastery. During the World War I, a rich library and archives were looted, buildings were devastated, and the church property was taken away to Russia. Fortunately, during the Great Patriotic War, the attempts to completely destroy the monastery failed. Since late 80s of the 20th century a true renaissance of the monastery ensemble has been carried on.

The celebrations in honor of the miraculous image of the Lord's Mather are held annually on May 20. After the Divine Liturgy, the traditional procession with the miraculous icon goes to Jawlenskaya Church for special festive prayer service. On this day, thousands of believers come to the monastery, to kneel before the Holy image, recognized one of the greatest relics of the Belarusian land.

Касцёл Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі ў Будславе і Будслаўскі абраз Маці Божай

Catholic Church of the Assumption of Blessed Virgin Mary in Budslau and Budslau Icon of Lord's Mather

Пачынаючы з 1990-х гг. на Беларусі адраджаецца традыцыя паломніцтва да святых месцаў. Адной з такіх святынь з'яўляецца Будслаўскі абраз Маці Божай, што знаходзіцца ў касцёле бернардзінцаў у вёсцы Будслаў Мядзельскага раёна Мінскай вобласці.

Будслаўскі бернардзінскі касцёл, збудаваны ў 1783 г., быў адным з найпрыгажэйшых храмаў на тэрыторыі Рэчы Паспалітай, і па сёння ўражвае характаром і моцай архітэктуры і мае вялікае значэнне для каталікоў Беларусі.

Since 1990 Belarus has been reviving the tradition of pilgrimage. One of the relics visited by pilgrims is Budslau Icon of Lord's Mather, kept in Bernardine Catholic Church in the village of Budslau, Myadzel district Minsk region.

Built in 1783, one of the most beautiful temples on the territory of Rzeczpospolita, Budslau Bernardine Catholic Church still impresses with the beauty and power of its architecture. The church is an absolute value for the Catholics of Belarus.

Built in the late Baroque period, the Church is fully consistent with the spirit and style of the epoch, perfectly combining highly refined architecture and decoration of the interior design.

Пабудаваны ў перыяд панавання позняга барока, касцёл цалкам адпавядае духу і стылю эпохі, выдатна спалучаючы высокую архітэкттуру і дэкаратыўную раскошу ўнутранага ўбрання. Гісторыя храма пачалася задоўга да яго ўзвядзення, і бярэ свае вытокі ў 1530 г. ад запрашэння ў гэтыя землі манахаў бернардзінскага ордэна з Віленскага манастыра. На працягу двух стагоддзяў храм пастаянна перабудоўваўся: ад драўлянай царквы да каменнай пабудовы. З 1740-х гг., як і многія іншыя храмы, што належалі вандроўным ордэнам, Будслаўскі касцёл быў зменены ў адпаведнасці з новымі мастацка-эстэтычнымі павевамі: галоўны фасад набыў рысы ракако; інтэр'еры дапоўніліся скульптурнай пластыкай і аптычным роспісам.

Сапраўднай жамчужынай касцёла з'яўляецца Будслаўскі абраз Маці Божай, падараваны ў 1589 г. мінскаму ваяводзе Яну Пацу Папам Рымскім Кліментам VIII. Праз 15 гадоў ікона была ахвяравана касцёлу, дзе з тых часоў і знаходзілася. Таленавіты мясцовы разьбяр Пётр Грамель у 1649 г. стварыў алтар, каб размясціць там абраз. Таксама былі выраблены срэбраныя далікатны аклад і ажурная рама. Гэтыя ўпрыгожванні адносяцца да шэдэўраў

The history of the church began long before its construction and dates back to the year 1530 when Bernardine monks were invited to this land. For two centuries, the temple had been continuously reconstructed from a wooden church into a stone one. Since 1740 like many other churches, belonging to the Order of wandering, Budslau church had been changed under the era's new artistic and aesthetic trends. Its main facade also changed its view acquiring all the possible features of the rococo style. The interiors of the church were supplemented by sculpture plastic and optical painting.

The heart of the Church is Budslau Icon of Lord's Mother which came to Belarus from Rome. The icon was presented to Minsk voevoda (commander of an army, governor of a province in ancient Belarus) Yan Pats by the Pope Clement VIII in Rome in 1589. Fifteen years later, the icon was donated to church, where it has been kept to these days. To place the icon, Peter Gramel, a talented local carver, created an altar in 1649. The whole painting is mounted into a carved frame decorated with gilted silver

ювелірнага мастацтва Беларусі. Сам жа абраз належыць да іканаграфічнага тыпу Адзігітрыі, напісаны алеем на палатне, замацаваным на драўлянай дошцы. У 1991—1992 гг. абраз рэстаўраваў мастак В. Лукашэвіч.

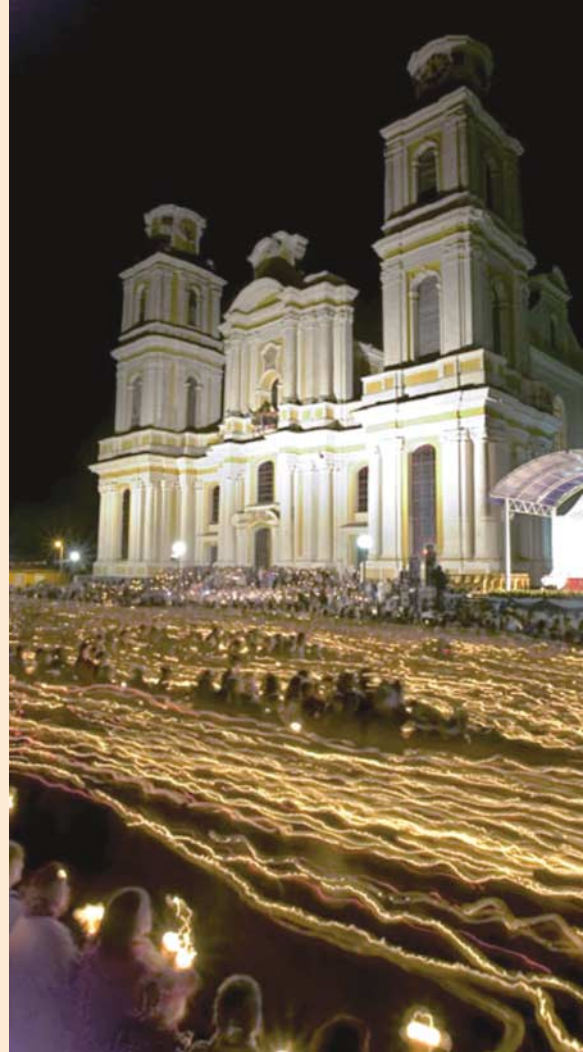
Унікальнымі па захаванасці з'яўляюцца фрэскавыя алтары касцёла — галоўны алтар, алтары св. Антонія Падуанскага, св. Ганны, св. Казіміра, алтар Укрыжанага Езуса, алтар св. Францішка Асізскага і інш. Старажытнымі і арыгінальнымі паўстаюць грызайлевыя роспісы ў прамавугольных рамах, а таксама фрэскі на тэмы цудаў Будслаўскага абраза Маці Божай.

З XVII ст. абраз славіцца цудамі; некаторыя былі апісаны Э. Зеляевічам у кнізе «Задзяк нябесны на зямлі» (Вільня, 1650). Першы цуд — вяртанне зроку 5-гадоваму хлопчыку

Язафату Тышкевічу — зафіксаваны аўтарам у 1617 г.

Сёння абраз Маці Божай Будслаўскай прызнаны агульнабеларускай святыняй, доказам таму служыць каранацыя іконы кардыналам Казімірам Свёнткам 2 ліпеня 1998 г. ад імя і з дазволу Папы Рымскага Яна Паўла II. Кожны год, пачынаючы з 1992 г., з 1 на 2 ліпеня з усёй Беларусі і не толькі на Будслаўскі фэст, які стаў каштоўнасцю для кожнага, хто хоць раз далучыўся да сакральнасці і чысціні ўшанавання, прыходзяць пешыя пілігрымкі, прыежджаюць тысячы вернікаў.

Фэст ухвалення заступніцы Беларусі Маці Божай Будслаўскай з года ў год збірае ўсё больш і больш паломнікаў, што сведчыць аб моцным пасыле духоўнага адраджэння. У 2011 г. урачыстасць праходзіла пад дэвізам «Марыя — святыня Духа Святога».

lace. These jewels are considered to be masterpieces of jewelry art of Belarus. The icon belongs to the iconographic type Odigitrii. Budslau Icon of Lord's Mather is painted in oils on the canvas fixed to a wooden base. V. Lukaszewicz, an artist, was the one to restore the icon in 1991—1992.

Fresco altars of the church are original and unique in terms of preservation. They are the main altar, the altar of St. Anthony of Padua, St. Ganna, St. Kasimir, the Altar of the Crucifixion, the Holy Altar of St. Frantsishak Asizski, and others. Grisaille paintings in rectangular frames also deserve the attention as well as the frescoes depicting the miracles of Budslau Icon of Lord's Mather.

Since the 17 century the icon has been famous for its miracles. Some of them were described by

E. Zelyaevich in the book «Zodiac on Earth» (Vilnia, 1650). The first miracle — recovery of sight to a 5-year old boy Yazaphat Tyszkiewicz — was recorded by the author in 1617.

Today, Budslau Icon of Lord's Mather is considered a relic of Belarus. The proof of this is the coronation of the icon on behalf of and with the approval of Pope Ian Pavel II by Cardinal Kazimir Sventak on July 2, 1998. Since 1992 on July 1—2, Budslau Fest has been annually visited by walking pilgrims and thousands of believers who come to the celebration from all over the Belarusian land and far beyond its borders. The festival has become valuable for everyone who has ever joined the holiness and purity of a traditional celebration. Each year the Solemnity of the Assumption of the Budslau Icon of Lord's Mather

gathers together more and more pilgrims, which indicates a strong premise for spiritual revival that the icon brings into the world. In 2011, the celebration was held under the slogan «Maria — a shrine of the Holy Spirit».

Вераю

Род людскі не злічыць вякоў,
Свой узрост
Ён згадкамі мерае.
Ад навалы з усіх бакоў
Беларусь засланылася вераю.

Кожнаму па сваім каўшу.
Як бабылка,
Туга вячэрае.
Д'яблу не прадала душу,
Беларусь утрымалася вераю.

У нябёсаў святла стае,
Каб адпрэчыць хмурыну шэрую.
Адмаліўшы грахі свае,
Беларусь адродзіцца Вераю.

Рыгор Барадулін

Куратар праекта Н. Хвір
Менеджар праекта А. Сташкевіч

Project curator N. Khvir
Project manager A. Stashkevich

Аўтары тэкстаў Т. Мармыш, В. Дзмітрыева
Рэдактары С. Рыбарава, В. Жолтак
Вёрстка Ю. Шабан
Дызайн вокладкі М. Лось
Пераклад В. Безус
Фотаздымкі В. Суцягін, І. Супранёнак, Т. Мармыш, М. Лось,
з архіва Мядзельскага аддзела культуры

Authors T. Marmysh, V. Dzmitryeva
Editors S. Rybarava, V. Zholtak
Lay-out Yu. Shaban
Design M. Los
Translation O. Bezus
Photos V. Sutsyagin, I. Supranienak, T. Marmysh, M. Los
and also from the archive
of Myadzel Department of Culture